

Nytjaplöntur á Íslandi 2013

**Yrki, sem mælt er með til ræktunar í landbúnaði,
garðrækt og landgræðslu**
*Varieties recommended for use in Icelandic
agriculture and land reclamation*

Útgefandi/Publisher:
Landbúnaðarháskóli Íslands

Ritstjóri:
Þórdís Anna Kristjánsdóttir

Mars 2013

Efnisyfirlit (*Index*)

Túnrækt (<i>Herbage plants</i>)	3
Garðflatir (<i>Amenity grasses</i>).....	6
Uppgræðsla (<i>Land reclamation</i>).....	7
Korn til þroska (<i>Cereals</i>)	8
Grænfóður (<i>Green fodder crops</i>).....	10
Garðávextir (<i>Potatoes and swedes</i>)	12
Ber (<i>Berries</i>)	12
Iðnaðarplöntur (<i>Industrial plants</i>)	14
Listi yfir kynbótafyrirtæki / eigendur (<i>Breeders / owners of the cultivars</i>).....	15

Túnrækt (*Herbage plants*)

Vallarfoxgras (*Phleum pratense* L.)

Það er mjög gott fóðurgras og gefur mikla uppskeru í fyrri slætti en lakari endurvöxt en margar aðrar tegundir. Það er ágætlega svell- og kuldapolið en þolir ekki eins vel og ýmsar aðrar tegundir að vera slegið snemma. Það er heldur ekki mjög þurrkpolið.

Adda	LbhÍ	Sprettur vel fyrri hluta sumars, en lítið eftir fyrsta slátt.
Engmo	Gram.	Norskt staðaryrki (Local cultivar). Vetrarþolið, en sprettur lítið eftir slátt.
Grindstad	TG	Gefur meiri endurvöxt en norðlæg yrki, en vetrarþol ekki eins mikið.
Jonatan	SW	Ágætlega vetrarþolið. Uppskerumikið og gefur viðunandi endurvöxt.
Korpa	LbhÍ	Mjög vetrarþolið yrki. Sprettur vel fyrri hluta sumars, en lítið eftir fyrsta slátt.
Lidar	Gram.	Gefur meiri endurvöxt en norðlæg yrki, en vetrarþol ekki eins mikið.
Noreng	Gram.	Yrki fyrir N-Noreg. Uppskerumikið en ending hér á landi ekki eins góð og hjá bestu yrkjunum.
Nuutti	Bor.	Uppskerumikið. Er í prófunum og hefur reynst vel.
Rakel	SW	Uppskerumeira en önnur yrki og meiri endurvöxtur en hjá norðlægu yrkjunum. Vetrarþol ágætt.
Snorri	LbhÍ	Afrakstur samnoræna kynbóta. Valdar plöntur héðan og úr nyrstu héruðum grannlandanna. Vetrarþolið og uppskerumikið.
Switch	SW	Gefur meiri endurvöxt en norðlæg yrki, en vetrarþol ekki eins mikið.
Tenho	Bor.	Er í prófunum og hefur reynst vel.
Tuukka	Bor.	Hefur reynst ágætlega í tilraunum.
Uula	Bor.	Er í prófunum og hefur reynst vel.
Vega	Gram.	Uppskerumikið og gefur meiri endurvöxt en önnur vetrarþolin yrki.

Túnvingull (*Festuca rubra* L.)

Túnvingull er ekki gott fóðurgras og ætti ekki að nota í almennar sáðblöndur. Hins vegar getur hann átt rétt á sér þar sem hætta er á þurrkum.

Gondolin	DLFT	Mjög lítið prófað hér á landi.
Leik	Gram.	Getur verið aðgangshart í blöndu með vallarfoxgrasi. Mikill puntur.
Reptans	SW	Gamalt yrki, þrautreynt.
Rubin	SW	Gamalt yrki, þrautreynt.

Vallarsveifgras (*Poa pratensis* L.)

Vallarsveifgras er skriðult gras sem myndar þéttan grassvörð og lokar eyðum. Það hefur verið í mörgum grasfræblöndum fyrir tún á undanförunum áratugum og einnig berst villt vallar-sveifgras í túnin frá umhverfinu. Það er gott fóðurgras. Það gefur góðan endurvöxt og er ágætt fóður. Það er þó ekki eins lystugt og vallarfoxgras. Það er mjög harðgert.

Fylking	SW	Lítill puntur, tiltölulega jöfn spretta allt sumarið.
Knut	Gram.	Nýlegt yrki. Í prófun hér á landi.
Kupol	SW	Nýtt yrki, sem á að leysa af Sobra. Er í prófun hér á landi.
Lavang	Gram.	Mikill puntur, skriður snemma.
Primo	SW	Gamalt yrki, þrautreynt.
Sobra	SW	Gamalt yrki, uppskerumikið.

Beringspuntur (*Deschampsia beringensis* Hult.)

Beringspuntur er með veikt rótarkerfi fyrstu árin og opinn svörð. Hann þolir illa beit og frostlyftingu. Hann hentar best í hreinrækt í sand- og mýrarjarðvegi og er mjög vetrarþolinn.

Origin Norcoast LbhÍ

Hálíngresi (*Agrostis capillaris* L.)

Er sjaldan sáð í tún hér á landi en er algengt í gömlum íslenskum tünnum. Það er fíngert gras og þétt og gefur ágætan endurvöxt. Það hefur ágætt vetrarþol en fóðurgildi er lakara en hjá t.d. vallarfoxgrasi.

Leikvin	Gram.	Vetrarþol ekki alveg fullnægjandi.
Nor	Gram.	Uppskerumikið af língresi að vera. Vetrarþol viðunandi.

Háliðagras (*Alopecurus pratensis* L.)

Háliðagras er harðgerð tegund, sem sprettur og skríður mjög snemma og þarf því að slá snemma. Það gefur góðan endurvöxt. Fram að þessu hefur einungis verið ókynbættur efniviður á markaði en nú eru í prófun kynbætt yrki.

Alko BPG Lífir þökkalega og gefur ágæta uppskeru.

Axhnoðapuntur (*Dactylis glomerata*)

Hefur lítið verið notaður í túnrækt hér á landi. Hann fer snemma af stað á vorin og þarf að slá hann snemma til að fá þökkalegt fóður. Hann gefur góðan endurvöxt, er þurrkþolinn en þolir svell og vorfrost ekki eins vel og vallarfoxgras. Hann er ágengur í samkeppni og hentar því best í hreinrækt.

Apelsvoll	Gram.
Hattfjellidal	Gram.
Laban	Gram.

Vallarrýgresi (*Lolium perenne* L.)

Vallarrýgresi er mjög breytileg tegund. Það er uppskerumikið og gott fóðurgras, sem má slá eða beita. Það er ekki vetrarþolið við íslenskar aðstæður, en snemmsprottið rýgresi getur hentað í sáðskipti við bestu skilyrði. Á undanförunum árum hafa þó komið fram yrki sem eru vetrarþolnari en þau sem áður voru á markaði. Ferlitna rýgresi er gæðameira en tvílitna.

Birger (4n)	SW	Nokkuð reynt héraendis. Gefur góða uppskeru og er tiltölulega vetrarþolið.
Ivar (4n)	Gram.	Hefur reynst heldur betri en Birger. Er í prófun.
Svea (2n)	SW	Mjög snemmsprottið og tiltölulega vetrarþolið.
Trygve (4n)	Gram.	Uppskerumikill í prófunum, nokkuð vetrarþolið.
Tetramax (4n)	DLFT	

2n=tvílitna, 4n=ferlitna.

Hávingull (*Festuca pratensis* Huds.)

Hann hefur ekki verið mikið notaður í túnrækt hér á landi en er mikið notaður í Skandinavíu. Hentar vel til að slá tvisvar. Líklega ekki sveiþolin. Hávingull er heppilegur til ræktunar í blöndu með rauðsmára, vallarfoxgrasi eða öðrum grastegundum. Hann er ágætt fóðurgras.

Ilmari	Bor.	Uppskerumikið. Er í prófunum.
Inkeri	Bor.	Uppskerumeira en önnur yrki, sem hér hafa verið prófuð. Er í prófunum.
Kasper	SW	Uppskerumikið og vetrarþolið yrki.
Norild	Gram.	Norðlægt yrki. Uppskerumikið og vetrarþolið.
Salten	Gram.	Gamalt yrki, þrautreynt. Uppskerumikið og vetrarþolið.

Sandfax (*Bromus inermis* Leyss.)

Fremur seint til eftir sáningu. Þurrkþolið og nokkuð uppskerumikið með þokkalegt fóðurgildi. Getur einnig hentað til uppgræðslu.

Leif	Gram.	Er í prófunum.
------	-------	----------------

Hvítsmári (*Trifolium repens* L.)

Hvítsmári hentar einkum í beitartún í blöndu með grasi. Hann er íslensk tegund og sést víða í túnunum. Ný yrki sem eru uppskerumeiri en íslenski hvítsmárin hafa komið á markað á undanförunum árum. Hvítsmári breiðir úr sér með jarðrenglum og á því auðvelt með að auka þekju sína árin eftir sáningu. Hann er ágæt fóðurjurt og gefur góðan endurvöxt. Ágætt vetrarþol.

Litago	Gram.	Blaðstærri en Norstar og Snowy. Nokkuð gott vetrarþol.
Norstar	Gram.	Hefur reynst vel í tilraunum.
Snowy	Gram.	Nokkuð reynt yrki.
Undrom	SW	Gamalt yrki, þrautreynt, en gefur heldur minni uppskeru en Norstar.

Rauðsmári (*Trifolium pratense* L.)

Hann sést víða á Íslandi sem slæðingur. Er ágæt fóðurjurt og gefur góðan endurvöxt. Hann er stærri planta en hvítsmári og með stólpárót. Hann hefur ekki jarðrenglur og hefur því ekki sömu möguleika á að breiða úr sér og hvítsmárin. Hann er ekki eins harðger og hvítsmári en þolir þurrk ágætlega. Rauðsmára er sáð í blöndu með grasi.

Betty (4n)	SW	Mikið prófað. Ágætlega endingargott og uppskerumikið.
Bjursele (2n)	SW	Mikið prófað. Ágætlega endingargott og uppskerumikið.
Lars	Gram.	Nýlegt yrki, hefur komið vel út í tilraunum.
Lasse (4n)	Gram.	Nýlegt yrki, hefur komið vel út í tilraunum.
Lavine (4n)	Gram.	Nýlegt yrki, hefur komið vel út í tilraunum.
Lea (2n)	Gram.	Nýlegt yrki, hefur komið vel út í tilraunum.
Lone (4n)	Gram.	Nýlegt yrki, hefur komið vel út í tilraunum.
Torun (4n)	SW	Nýlegt yrki, hefur komið vel út í tilraunum.
Yngve (2n)	SW	Nýlegt yrki, hefur komið vel út í tilraunum.

2n=tvílitna, 4n=ferlitna.

Garðflatir (*Amenity grasses*)

Hálíngresi (*Agrostis capillaris* L.)

Bardot	Bar.	Í golfflatir, ekki vetrarþolið.
Nor	Gram.	

Vallarsveifgras (*Poa pratensis* L.)

Conni	DLFT	Þolið og gefur fallega flöt.
Julia	Inno.	
Miracle	Inno.	Í golfflatir, ekki vetrarþolið.

Túnvingull (*Festuca rubra* var. *commutata*)

Bargreen	Bar.
Center	Inno.
Olivia	EuroG.

Sauðvingull (*Festuca ovina* L. var. *duriuscula*)

Sauðvingull myndar þétta gróðurmottu, sem bindur yfirborðið vel og hamlar frostlyftingu. Hentar vel í grasflatir, þar sem umhirða er lítil.

Crystal	DLFT	Gefur þétta gróðurmottu. Er þurrkþolið og með vetrarþol yfir meðallagi.
---------	------	---

Vallarrýgresi (*Lolium perenne* L.)

Vallarrýgresi er fljótt til og þekur vel. Í garðflatir er það notað með þolnum grastegundum til þess að fá fram þekju á fyrsta sumri. Hlutur þess má ekki vera mikill, því að það hverfur eftir einn til þrjá vetur og skilur þá eftir eyður. Einkum er stuðst við niðurstöður frá Noregi.

Mondial	AS	
Ronja	SW	Tekur flestum yrkjum fram árið eftir sáningu í Mið- og Norður-Noregi.

Uppgræðsla (*Land reclamation*)

Við uppgræðslu þarf að velja tegundir og yrki með hliðsjón af aðstæðum og markmiði uppgræðslunnar. Svæði sem á að græða einkennast oft af frostlyftingu og næringarskortri og markmiðið er að binda yfirborðið. Sömu yrki geta líka hentað til ræktunar grasflata, þar sem ekki er búist við mikilli umhirðu.

Ef óskað er eftir þekju samsumars má nota skammlífari tegundir og yrki úr túnræktar- og grasflatalista. Þau munu hopa fyrir innlendum gróðri.

Túnvingull (*Festuca rubra* L.)

Angela	DLFT	Ekki prófað á Íslandi.
Center	Inno.	Ekki prófað á Íslandi.
Cindy	Inno.	Ekki prófað á Íslandi.
Frigg	Gram.	Uppskerulítið yrki, fremur gisið. Talið geta komið í stað Leik í Noregi. Ekki prófað á Íslandi.
Koket	AS	Álitlegt skv. norskum tilraunum. Fremur uppskerumikið. Ekki prófað á Íslandi.
Leik	Gram.	Öflugt yrki til uppgræðslu, en verður gisið þar sem frostlyfting er.
Sámur	LbhÍ	Myndar góða þekju og hamlar frostlyftingu sámilega.
Wilma	SW	Ekki prófað á Íslandi.

Vallarsveifgras (*Poa pratensis* L.)

Fylking	SW	Harðgert og þurrkþolið og myndar þéttan svörð.
Lavang	Gram.	Harðgert og þurrkþolið og myndar þéttan svörð.

Beringspuntur (*Deschampsia beringensis* Hult.)

Beringspuntur hefur reynst næstur melgresi í þoli á sandsvæðum. Hann er þurrk- og vetrarþolin, en þolir frostlyftingu illa.

Origin Norcoast LbhÍ

Melgresi (*Leymus arenarius* L. Hochst.)

Fræi er safnað af nokkrum staðarafbrigðum og notað til að hefta sandfok.

Snarrótarpuntur (*Deschampsia caespitosa* L.)

Snarrót er ekki eftirsóknarverð í tún. Hún getur hins vegar auðveldlega sáð sér inn í tún bænda frá vegköntum. Þess vegna ætti ekki að nota hana á láglandi og ekki á svæðum þar sem lítið er af henni. Ekki eru til viðurkennd yrki af snarrót. Fræ er tekið af staðarafbrigðum af ótilgreindum uppruna.

Sauðvingull (*Festuca ovina* L. var. *duriuscula*)

Sauðvingull myndar þetta gróðurmottu, sem bindur yfirborðið vel og hamlar frostlyftingu. Lítið bitinn er líður á sumarið. Sauðvingull hentar líka vel í grasflatir, þar sem umhirða er lítil.

Quatro Inno. Fremur fljótt til og hamlar frostlyftingu vel. Ekki þolið við erfið skilyrði.

Alaskalúpína (*Lupinus nootkatensis* Donn ex Sims)

Niturbindandi tegund sem getur orðið kröftug í rýru landi, harðger og vetrarþolin. Lúpína getur breytt gróðursamfélögum komist hún í þau. Ætti ekki að nota í grennd við þjóðgarða eða friðlýst svæði.

Mela LbhÍ / Lr Óvalið íslenskt yrki.

Korn til þroska (*Cereals*)

Bygg (*Hordeum vulgare* L.)

Yrki af sexraðabyggi (6r) þroskast fyrir en yrki af tvíraðabyggi (2r) og nýta því vel stuttan vaxtartíma, en hættir til að tapa korni, brotna og leggjast.

Brage (6r)	Gram.	Fljótþroska, nokkuð hávaxið, gefur góða uppskeru og er í flestu álitlegt. Veðurþoli er þó nokkuð ábótavant eins og hjá fleiri yrkjum af sama tagi.
Elmeri (6r)	Bor.	Miðlungi fljótþroska með stórt korn og hefur gefið góða uppskeru í hinum betri árum. Í köldu ári hefur það reynst miður. Veðurþol er furðugott af sexraðayrki að vera.
IsLómur (6r)	LbhÍ	Lágvaxið og strásterkt Miðlungi fljótþroska og heldur tígunni ávallt. Hefur hvorki sést leggjast né heldur hefur það brotnað. Hefur jafnan skilað góðri uppskeru en kornið getur verið nokkuð smátt. Til þess gert að standa af sér öll veður fram á haust. Hentar á þunga jörð og sérstaklega norðanlands.
IsSkúmur (6r)	LbhÍ	Lágvaxið og strásterkt. Miðlungi fljótþroska og heldur tígunni ávallt. Hefur hvorki sést leggjast né heldur hefur það brotnað. Hefur jafnan skilað góðri uppskeru en kornið getur verið nokkuð smátt. Til þess gert að standa af sér öll veður fram á haust. Hentar á sandjörð og sérstaklega sunnanlands.
Judit (6r)	SW	Fljótþroska, gefur góða uppskeru á frjósamri jörð en reynist miður á sandi. Getur farið illa í haustveðrum, sem gerir eftir að kornið er þroskað. Þá hefur stöngullinn brotnað þvert um hnéð. Judit á einkum heima norðanlands.
Kunnari (6r)	Bor.	Miðlungi fljótþroska. Kunnari er ívið seinna til þroska en Judit og Tiril. Það hefur gefið mikla uppskeru í góðum árum og virðist ekki eins viðkvæmt í veðrum og sum önnur sexraðayrki.
Pilvi (6r)	SW	Fljótþroska. Áberandi er að axið drúpir og ber þá hnakkann hæst. Pilvi hefur í heildina reynst vel og hefur staðið nokkuð vel í haustveðrum.
Tiril (6r)	Gram.	Fljótþroska. Tiril er sagt arftaki Arve sem hér var notað árum saman og yrkin eru ekki ólík. Tiril hefur staðið sig misvel eftir árum. Sjúkdómsþol er til dæmis ekki gott og í votviðrum kemur það niður á útliti og uppskeru. Tiril er norrænt yrki og nýtur sín best á austanverðu Norðurlandi.
Trym (6r)	Gram.	Miðlungi fljótþroska, hefur gefið afar góða uppskeru í góðum árum, en komið hafa þau ár að það er tæpast nógu fljótþroska. Veðurþolið með betra móti af sexraðayrki að vera.
Wolmari (6r)	Bor.	Fljótþroska og uppskerumikið og reynist í heildina mjög vel. Veðurþolið er ekki til vansa. Á líklega helst heima norðanlands en getur líka gengið í uppsveitum syðra.
Barbro (2r)	SW	Tiltölulega seinþroska. Barbro hefur reynst nokkuð vel sunnanlands en miður annars staðar. Yrkið er hávaxið af tvíraðabyggi að vera og getur gefið mikla uppskeru í góðum árum en stendur ekki haustveðrin af sér á sama hátt og Filippa.
Filippa (2r)	SW	Tiltölulega seinþroska. Þolir súra jörð. Á best heima á framræstum mýrum sunnan til á landinu en hentar ekki norðanlands. Filippa ber stórt og fallett korn og gefur oft ágæta uppskeru. Í haustríningum hallast Filippa en brotnar ekki og yfirleitt tekst að skafa hana upp.
IsKría (2r)	LbhÍ	Miðlungi fljótþroska. Kría hentar til notkunar víða um land síst þó á austanverðu Norðurlandi. Víðast er Kría valin vegna öryggis, þó er það gert á mismunandi forsendum eftir landshlutum. Norðanlands stendur Kría betur en sexraðayrkin og þar er henni sáð með það í huga að láta hana standa fram eftir hausti. Sunnanlands er Kría mun fljótari til þroska en þau tvíraðayrki sem þar er um að velja.
Mitja (2r)	SW	Tiltölulega seinþroska. Yrkið minnir nokkuð á Filippu, en er þó ívið lægra á vöxt. Hefur staðið vel í haustveðrum og hentar til ræktunar syðst á landinu.
Saana (2r)	Bor.	Seinþroska. Saana er einstaklega strásterkt og fallett yrki og stendur vel langt fram eftir hausti. Saana þarf langan vaxtartíma en þolir líka haustveðrin flestum yrkjum betur.

Hafrar (*Avena sativa* L.)

Hafrar eru mun seinni til þroska en bygg en gera minni kröfur til jarðvegs. Hafrar þola til að mynda þurrk betur en bygg. Þeir ná frekast þroska á sandjörð og geta gefið mikla uppskeru. Mörg og góð yrki eru í boði í grannlöndunum, einkum í Noregi, en þau eru lítið reynd hérlendis utan tilrauna.

Aslak	Bor.	Fljótast þeirra hafrayrkja sem hér hafa verið reynd.
Cilla	SW	Nokkuð fljótþroska, uppskerumikið, eina yrkið sem notað hefur verið í ræktun undanfarin ár.
Gere	Gram.	Nýtt, fljótþroska yrki. Sameinaði best flýti og þroska í tilraunum 2007.

Vorhveiti (*Triticum aestivum* L.)

Vorhveiti þarf langt og hlýtt sumar eða allt að því mánuði lengri vaxtartíma en fljótþroska bygg við íslenskar aðstæður. Ekki má búast við að nái viðunandi þroska nema í allra bestu árum og í góðsveitum

Anniina	Bor.	Fljótast til þroska í tilraunum 2009.
Bastian	Gram.	Næst fljótast í tilraunum 2009.

Vetrarhveiti (*Triticum aestivum* L.)

Sáð í júlí–ágúst. Hentar einungis þar sem vetrarveðrátta er mild og sumarið langt.

Arktika	Bor.	Hefur aðeins verið eitt ár í tilraunum, en reyndist þá bera af öðru vetrarhveiti bæði að vetrarþoli og uppskeru.
Björke	Gram.	Tiltölulega vetrarþolið og fljótþroska, meðaluppskera.
Stava	SW	Miðlungi vetrarþolið, uppskerumikið.

Vetrarrúgur (*Secale cereale*)

Sáð í júlí–ágúst. Mun vetrarþolnari en vetrarhveiti.

Kaskelott	SW	Reynt í tilraunum á Korpu. Vetrarþol þar viðunandi og uppskera ágæt.
Reetta	Bor.	Hefur verið eitt ár í tilraunum og reyndist prýðilega vetrarþolið.

Grænfóður (*Green fodder crops*)

Grænfóðuryrkin hafa flest lítið verið reynd í innbyrðis samanburði, en að nokkru leyti er miðað við erlendar niðurstöður, einkum norskar. Sum hafa verið ræktuð hérlandis um árabíl.

Bygg (*Hordeum vulgare L.*)

Edel (6r)	Gram.	Hávaxið, seint.
-----------	-------	-----------------

Hafrar (*Avena sativa L.*)

Sumaryrki vaxa hraðar en vetraryrki fyrri hluta sumars, en tréna þegar kemur fram á haustið. Sumaryrki standa sig betur en vetraryrki í samkeppni við illgresi. Sumaryrki þarf að slá snemma en vetraryrki mega bíða sláttar fram eftir sumri.

Sumaryrki:

Belinda	SW	Miðlungi seint.
---------	----	-----------------

Vetraryrki:

Jalna	Mon.	Mjög seint til þroska.
-------	------	------------------------

Vetrarrúgur (*Secale cereale L.*)

Sáð í júlí–ágúst, notað til beitar í maí–júní.

Riíhi	Bor.	Vetrarþolið, hávaxið, sprettur ört snemma vors.
-------	------	---

Einært rýgresi (*Lolium multiflorum Lam.*)

Sumaryrki (var. *westerwoldicum*):

Barspectra	Bar.	Ferlitna.
Condado	EuroG.	Ferlitna.

Vetraryrki (var. *italicum*):

Barmultra	Bar.	Ferlitna. Blaðríkt, en fremur seint.
Danergo	DLFT	Ferlitna.
EF 486 Dasas	DLFT	Tvílitna.

Fóðurhreðka (*Raphanus sativus L. var. oleiferus*)

Siletina	GSSG
Siletta Nova	ASP

Fóðurmergkál (*Brassica oleracea* L. var. *acephala*)

Grüner Angeliter	ASP
Maris Kestrel	PBI
Marrow Stem	SISL

Fóðurrepja (*Brassica napus* L. var. *oleifera* DC)

Vetraryrki:

Barcoli	Bar.	
Delta	SW	
Hobson	AS	Blaðríkt. Hættir lítið til að blómstra.

Fóðurnepja (*Brassica rapa* L. var. *oleifera* DC)

Vetraryrki:

Largo	SW
-------	----

Flækjur (*Vicia sativa* L.)

Eingöngu ræktaðar í blöndu með höfrum.

Nitra	Bar.
-------	------

Ertur (*Pisum sativum* L.)

Eingöngu ræktaðar í blöndu með höfrum.

Bohatyr	Oseva
Timo	SW

Einær fóðurlúpína (*Lupinus* spp.)

L. luteus (gul)

Juno	Poz.
------	------

L. angustifolius (blá)

Sonet	Poz.
-------	------

Garðávextir (*Potatoes and swedes*)

Kartöflur (*Solanum tuberosum*)

Annabelle	HZPC	Þykir bragðgóð. Aflöng með grunn augu. Margar kartöflur undir grasi.
Belana	EP	Grunn augu, margar kartöflur undan grasi. Tiltölulega hátt þurrefni.
Gullauga		Í innlendri stofnrækt.
Helga (Rautt Gullauga)		Í innlendri stofnrækt.
Premiere		Í innlendri stofnrækt.
Rauðar íslenskar		Í innlendri stofnrækt.

Gulrófur (*Brassica napus L. rapifera* Metzg.)

Mariúbakkarófa	LbhÍ
Sandvíkurrófa	HJ
Vige	Log

Ber (*Berries*)

Jarðarber (*Fragaria x ananassa*)

Útiræktun jarðarberja er möguleg hér á völdum stöðum. Gróðurreitir og akríldúkur flýta fyrir uppskeru. Yfirbreiðsla yfir blómgunartíma veldur lélegri frjóvgun. Yrkjunum er raðað eftir því hve fljótt þau þroska ber Þau fyrstu frá um 20/7–20/8. Hin seinni frá því um 30/7- og fram í frost.

Glima	Norskt	Snemþroska harðgert yrki. Planta fremur smá. Ber miðlungsstór, vel löguð, bragðgóð með súrum keim. Þroskar ber frá um 20/7. Uppskerumikil allt að 500 gr. á plöntu.
Jonsok	Norskt	Harðgert yrki meðalsnemþroska en seinna en Glima. Polið gegn mjöldögg og grámyglu. Ber meðalstór.
Zephyr	Danskt	Harðgert yrki, litlar plöntur. Fremur snemþroska. Ber meðalstór til stór með súrum keim. Viðkvæm fyrir mjöldögg.
Korona	Hollenskt	Stórar uppréttar plöntur. Seinþroska. Þroskast illa í köldum árum. Ber mjög stór og vel löguð, sæt og bragðmikil. Plöntum hættir við kali.
Bounty	Kanadískt	Plöntur stórar. Hefur reynst vel í útiræktun í Eyjafirði. Frekar seinþroska. Berin eru stór, vel löguð, sæt og dökkrauð.

Rifsber (*Ribes*×*pallidum* og *Ribes rubrum*)

Rifsber eru samheiti á bæði tegundum og tegundablendingum.

Rauð hollensk, <i>R</i>×<i>pallidum</i>	Gamalreynt yrki sem hefur verið í ræktun á Íslandi frá a.m.k. um 1830. Þroskar ber vanalega um og eftir mánaðarmót ágúst/september. Uppskera getur brugðist norðanlands í köldum sumrum.
Hvít hollensk, <i>R</i>×<i>pallidum</i>	Með gulhvít ber og sætari á bragðið en Rauð Hollensk. Harðgert á Suðurlandi og gefur ágæta uppskeru í skjóli.
Jonkheer van Tets, <i>R. rubrum</i>	Hollenskt yrki. Harðgert á Suðurlandi og gefur góða uppskeru á skjólsælum stöðum. Gaf álíka eða betri uppskeru og Rauð hollensk í tilraunum á Möðruvöllum í Eyjafirði en kól meira. Langir berjaklasar og stór ber.

Sólber (*Ribes nigrum*)

Fjöldi gamalla og nýrra yrkja af sólberjum gefur kost á að velja yrki eftir þroskatíma berja, bragði, stærð og hentugleika til notkunar. Bragð og þéttleiki sólberja er mjög mismunandi og henta því ýmist til sultugerðar, frystingar eða að vera etin beint af runnanum. Þroskatími er frá lokum júlí til loka ágúst.

Melalahti	Finnskt	Upprétt og sterklegt vaxtarlag. Mjög harðgert og snemmaþroska yrki. Mikil og góð reynsla. Getur kalið í kaldari sveitum og köldum árum norðanlands og austan. Berjaklasar þroskast missnemma á greinum en þeir fyrstu eru mjög snemmaþroska, hefur því nokkuð langan uppskerutíma. Ber góð til neyslu beint af runna. Hentar ekki til berjaframleiðslu, en vel í heimilisgarða, útivistarskóga og á skólalóðir.
Jänkisjärvi	Finnskt	Upprétt vaxtarlag. Snemmaþroska, mjög harðgert yrki sem hentar vel norðanlands og austan en er hætt við að lifna snemma og lenda í seinum vorhretum sunnanlands. Mikil uppskera og stór ber.
Sunderbyn II	Sænskt	Snemmaþroska og harðgert yrki, ónæmt fyrir mjöldögg. Líklega harðgerasta yrki fyrir kaldari sveitir norðanlands og austan en er hætt við að lifna snemma og lenda í seinum vorhretum sunnanlands. Uppskera nokkuð mikil. Ber frekar smá.
Polar	Dafo	Runni uppréttur. Hefur reynst öruggur á höfuðborgarsvæðinu. Ónæmur fyrir mjöldögg og blóm þola næturfröst. Meðalstórir klasar með stórum berjum sem þroskast snemma og jafnt. Mikil uppskera. Berin bragðdauf en henta til sultugerðar og stórframleiðslu.
Nikkala XI	Sænskt	Mjög harðgert yrki en runninn er nær jarðlægur, greinar þarfnast uppbindingar. Mikil og stór ber. Gefur mjög mikla uppskeru en þroskar nokkuð seint. Uppskerumest sólberjayrkja á Möðruvöllum í Eyjafirði.
Öjebyn	Sænskt	Runni uppréttur en greinar leggjast nokkuð mikið niður sérstaklega í niturríkum jarðvegi. Ónæmt fyrir mjöldögg. Getur kalið í kaldari sveitum og köldum árum norðanlands og austan. Blómgast seint og þroskar ber jafnt en fremur seint. Ber stór, bragðmikil og góð. Hentar vel í heimilisgarða.
Storklas	Sænskt	Var kynnt sem endurbætt yrki af Öjebyn í Svíþjóð. Runni uppréttari en Öjebyn en greinar leggjast undan þegar berin þroskast. Ónæmur fyrir mjöldögg. Ber mjög stór en þroskast nokkuð seint. Berin eru braggóð, nokkuð súr og með þykku hýði, henta vel til frystingar og sultugerðar. Góð reynsla á höfuðborgarsvæðinu.

Stikilsber (*Ribes uva-crispa*)

Þroska ber nokkru síðar en rifs, oft ekki fyrr en upp úr miðjum september. Ná ekki þroska í öllum árum. Þau yrki sem ræktuð eru hérlendis eru blendingar milli amerískis stikilsbers (*Ribes hirtellum*) og evrópsks (*Ribes uva-crispa*)

Hinnomäki gul	Einnig kallað Hinnonmäen Keltainen. Þroskuð ber gulgræn. Polinn gegn mjöldögg. Ber gulgræn með þunnu hýði. Sæt og góð fersk.
Lepaan Punainen	Uppréttur og nokkuð hávaxinn. Nær árviss og mikil uppskera sunnan- og vestanlands. Þolinn geng mjöldögg. Stór brúnrauð ber.
K. F. Packalen	Ber gulgræn til græn. Góð uppskera á höfuðborgarsvæðinu.

Iðnaðarplöntur (*Industrial plants*)

Olíurepja (*Brassica napus L. var. oليفةira DC*)

Vetraryrki:

Banjo	SW	Vetrarþolið yrki af repju að vera, en ekki ýkja fljótþroska.
Galileo	SW	Ekki alveg eins vetrarþolið og Banjo en ívið fljótari til þroska.

Olíunepja (*Brassica rapa L. var. oليفةira DC*)

Vorsáð olíunepja þarf á móta langan vaxtartíma og vorhveiti. Því skal ekki hvatt til þeirrar ræktunar. En vilji menn reyna, þá eru eftirfarandi yrki líklegust.

Sumaryrki:

Eos	Bor.	Hefur ekki verið prófað í tilraunum hér á landi.
Juliet	Bor.	Hefur ekki verið prófað í tilraunum hér á landi.

Vetraryrki:

Largo	SW	Vetrarþolnari en repjan og fljótari til þroska. Uppskeruvonir þó ekki eins miklar.
-------	----	--

Listi yfir kynbótafyrirtæki / eigendur

List of breeders / owners of the cultivars

AS	Advanta Seeds BV, P.O. Box 1, 4410 AA Rilland, Holland.
ASP	Asmus Soren Petersen, Postfach 6, 24976 Langballig, Þýskaland.
Bar.	Barenbrug Holland B.V., P.O. Box 1338, 6501 BH Nijmegen, Holland.
Bor.	Boreal Plant Breeding, Myllytie 10, 31600 Jokioinen, Finnland.
BPG	Bayerische Pflanzenzucht Gesellschaft EG & Co. KG Elisabethstrasse 38, 80796 Munchen, Þýskaland.
Dafo	Dansk Forskning, Udkærsvvej 15, Skejby, DK 8200, Århus N.
DLFT	DLF-Trifolium A/S, P.O. Box 19, Højerupvej 31, 4660 Store Heddinge, Danmörk.
EP	Europlant Pflanzenzucht GmbH, P.O. Box 1380, Lüneburg 21303, Þýskaland.
EuroG.	Euro Grass B.V., P.O. Box 26, 6590 AA Gennep, Holland.
Gram.	Graminor AS, Björke Forsøksgård, N-2344 Ilseng, Noregur.
GSSG	G. Schneider Saatzucht GmbH, Postfach 6, 24976 Grundhof, Þýskaland.
HJ	Hannes Jóhannsson, Stóru-Sandvík, 801 Selfoss, Ísland.
HZPC	HZPC Holland B.V., Edisonweg 5, 8501 XG Joure, P.O.Box 88, 8500 AB Joure, Holland
Inno.	Innoseeds bv, c/o Højerupvej 31, DK 4660 Store Heddinge, Danmörk
Kraj.	Instytut Krajowych Włokien Naturalnych, ul. Wojska Polskiego 71b, 60-630 Poznan, Pólland.
Log	LOG, Postbox 141, Ökern, N-0580 Oslo, Noregur.
Lr	Landgræðsla ríkisins, Gunnarsholti, 850 Hella, Ísland.
Mon.	Monsanto Crop Sciences Denmark A/S, Postboks 659, DK-2200 København, Danmörk.
Nick.	Nickerson Seeds Ltd, Joseph Nickerson Research Centre, Rothwell, Lincolnshire, LN7 6DT, England.
Oseva	Oseva UNI a.s., Chocen Na bile 1231, 565 14 Chocen, Tékkland.
PBI	PBI Cambridge Ltd, Maris Lane, Trumpington, Cambridge, CB2 2LQ, England.
Poz.	Poznanska Hodowla Roslin Sp.zoo, z/s w Tulcach 250 B, ul. Kasztanowa 5, 63-004, Tulce, Pólland.
Lbhí	Landbúnaðarháskóli Íslands, Keldnaholti, 112 Reykjavík, Ísland.
SISL	Sharpe's International Seeds Ltd, Boston Road, Sleaford, Lincs., NG34 7HA, England.
SW	Svalöf Weibull AB, S-268 81 Svalöv, Svíþjóð.
TG	Tollef Grindstad, 1890 Rakkestad, Noregur.